

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudce JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyně Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **Ústecké šrouby, z. s.**, IČO 04316509, sídlem Velká Hradební 322/53, Ústí nad Labem, zastoupený JUDr. Petrou Humlíčkovou, advokátkou, sídlem Panská 895/6, Praha 1, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, sídlem Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. července 2017 č. j. 370/UPS/2017-3, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. května 2020 č. j. 15 A 189/2017 - 45,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalovaného **se z a m í t á**.
- II. Žalovaný **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobci **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Stavební odbor Magistrátu města Ústí nad Labem (dále jen „stavební úřad“) vydal dne 28. července 2016 pod č. j. MM/SO/S/55634/2016/ŠulH rozhodnutí o umístění stavby „Rodinný dům u H. rybníka“ na pozemku parc. č. X v katastrálním území H. a zároveň vydal stavební povolení na tuto stavbu.

[2] Žalobce, který je občanským sdružením, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny, podal proti rozhodnutí stavebního úřadu odvolání, protože mu nebylo umožněno uplatnit práva účastníka řízení.

[3] Rozhodnutím označeným v návěti žalovaný odvolání žalobce zamítl jako nepřípustné. Konstatoval, že žalobci svědčí účastenství pouze v těch správních řízeních, v nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny. Stavební úřad si v rámci řízení vyžádal stanovisko odboru životního prostředí Magistrátu města Ústí nad Labem (dále jen „OŽP magistrátu“), který se k věci vyjádřil pouze z hlediska ochrany ovzduší, vodního a odpadového hospodářství, přičemž konstatoval, že z ostatních hledisek chráněných zákonem v jeho kompetenci nemá připomínky. Obsah tohoto vyjádření nasvědčuje tomu, že zájmy ochrany přírody a krajiny nejsou stavbou rodinného domu dotčeny, což OŽP magistrátu žalovanému na jeho žádost výslovně potvrdil. Žalovaný dále uvedl, že H. rybník, v jehož blízkosti má být rodinný dům postaven, je významným krajinným prvkem, avšak dle vyjádření OŽP magistrátu na něj stavba nebude mít negativní dopad. OŽP magistrátu též uvedl, že v konkrétní lokalitě není podchycen výskyt zvláště chráněných druhů organismů, charakter lokality, způsob a intenzita jejího využití nejsou pro soustředěný, respektive trvalý výskyt takových organismů atraktivní. Rovněž odbor životního prostředí a zemědělství žalovaného (dále jen „OŽPZ“) potvrdil, že na pozemku parc. č. X v katastrálním území H. není evidován výskyt zvláště chráněných živočichů, dle Nálezové databáze ochrany přírody (dále jen „NDOP“) se pouze na sousedních pozemcích vyskytují zvláště chránění obojživelníci a vodní ptáci, kteří jsou vázáni na vodní prostředí H. rybníka. Na základě uvedeného žalovaný uzavřel, že nejsou splněny podmínky pro účast žalobce v řízení ve smyslu § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

[4] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, již Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) vyhověl, rozsudkem označeným v návěti zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Připomněl, že k účasti občanských sdružení v řízení podle § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny stačí pravděpodobnost zasažení chráněných zájmů, nemusí být prokázáno, že k zásahu skutečně dojde. Tuto pravděpodobnost krajský soud shledal s ohledem na záznam o výskytu zvláště chráněných obojživelníků a vodních ptáků v NDOP. Tento záznam sice nebyl vázán přímo na pozemek, jehož se týkalo územní rozhodnutí a stavební povolení, případný výskyt chráněných živočichů se však neomezuje na vymezení pozemků zapsaných v katastru nemovitostí, může se týkat i sousedících pozemků. Záznam v NDOP se týká pozemků, na nichž se nachází rybník, který přímo sousedí s pozemkem, na který byla umístěna stavba rodinného domu. Byla zde tedy pravděpodobnost dotčení zvláště chráněných živočichů, kterou správní orgány dokazováním nevykloučily.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[5] Žalovaný (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítl, že krajský soud vycházel pouze z existence záznamu v NDOP a nepřihlédl ke smyslu a obsahu celého vyjádření OŽPZ ani k ostatním podkladům rozhodnutí stěžovatele. Stěžovatel má za to, že obsah vyjádření OŽPZ není v rozporu

pokračování

s vyjádřením OŽP magistrátu. Upřesňující stanovisko OŽP magistrátu, které si stěžovatel vyžádal, podrobně a s přihlédnutím ke specifikům stavebního záměru popisuje, proč v daném případě nemohlo dojít k dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny. Právě toto doplňující stanovisko, které se komplexně vypořádalo se záznamy v NDOP, považuje stěžovatel za klíčové, krajský soud je však nezohlednil. Zaznamenané nálezy zmiňují zvláště chráněné živočichy vázané na vodní prostředí H. rybníka, sousední pozemek, na němž je plánovaná výstavba, pro ně není atraktivní. Tento závěr odpovídá obsahu stanovisek orgánů ochrany přírody a krajiny, skutkový stav nevyžadoval doplnění při místním šetření či jiném dokazování. Stěžovatel též upozornil, že ze samotného výskytu jednoho živočicha na jednom pozemku nelze bez dalšího usuzovat na výskyt tohoto či jiného živočicha na sousedním pozemku, či jej naopak vyloučit. Citace záznamů z NDOP naplnila princip prevence při výkonu veřejné správy, příslušný orgán ochrany přírody upozornil stavební úřad na výskyt zvláště chráněných živočichů a s ním spojený zákaz zasahovat do dané lokality. Nelze však přijmout výklad, že pokud se v NDOP nacházejí záznamy o výskytu zvláště chráněných živočichů na pozemcích sousedících s pozemky, kde je plánovaná výstavba, bude vždy existovat možnost dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny. V řešeném případě hranice pozemku dle katastru nemovitostí koresponduje s hranicí dvou zcela odlišných prostředí z hlediska atraktivity pro zvláště chráněné druhy organismů. Stěžovatel proto považuje odůvodnění napadeného rozsudku za nedostatečné a setrvává na svém názoru, že v projednávaném případě nemohlo dojít k dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny, a žalobce tudíž nemohl být účastníkem správního řízení.

[6] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[8] Podle § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny, ve znění účinném do 31. prosince 2017, platilo, že (1) *Ochrana přírody podle tohoto zákona se uskutečňuje za přímé účasti občanů, prostřednictvím jejich občanských sdružení a dobrovolných sborů či aktivů.* (2) *Občanské sdružení nebo jeho organizační jednotka, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny (dále jen „občanské sdružení“), je oprávněno, pokud má právní subjektivitu, požadovat u příslušných orgánů státní správy, aby bylo předem informováno o všech zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, s výjimkou řízení navazujících na posuzování vlivů na životní prostředí podle § 3 písm. g) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Tato žádost je platná jeden rok ode dne jejího podání, lze ji podávat opakovaně. Musí být věcně a místně specifikována.* (3) *Občanské sdružení je oprávněno za podmínek a v případech podle odstavce 2 účastnit se správního řízení, pokud oznámí svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zahájení řízení oznámeno; v tomto případě má postavení účastníka řízení. Dnem sdělení informace o zahájení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup.*

[9] V projednávané věci není sporu o tom, že žalobce je občanským sdružením ve smyslu § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny a že požádal stavební úřad, aby byl předem informován o zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle citovaného zákona. Stěžovatel však trvá na tom, že společné územní a stavební řízení o stavbě rodinného domu u H. rybníka se nemohlo dotknout zájmů ochrany přírody a krajiny.

[10] Krajský soud správně dovodil, že k účasti občanského sdružení v řízení podle § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny není nutné, aby byly zájmy ochrany přírody a krajiny skutečně dotčeny, postačí, pokud taková možnost existuje. Zmíněné ustanovení totiž ve druhém odstavci zmiňuje správní řízení, při nichž *mohou být* (nikoli *jou*) dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny. Otázka, zda skutečně dojde k dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny, popřípadě v jakém rozsahu a jak se tato skutečnost promítne ve výsledku řízení, pak spadá do rozhodování o věci samé, k němuž musejí být připuštěna občanská sdružení podle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Ochrana přírody a krajiny směřuje k ochraně i dalších hodnot kromě ochrany zvláště chráněných druhů, včetně obecné ochrany přírody a krajiny. Dotčení jakýchkoliv z těchto zájmů lze *a priori* vyloučit, a nepřipustit proto účast spolku podle § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny, jen zcela výjimečně.

[11] Ve správním spise je založeno vyjádření OŽP magistrátu ze dne 30. června 2016, které se věcně vyjadřuje k otázkám ochrany ovzduší, odpadového hospodářství a vodního hospodářství a uvádí, že „z *ostatních hledisek chráněných zákonem, v kompetenci zdejšího odboru, nemáme připomínky k akci „Rodinný dům u H. rybníka na p. p. č. X v k. ú. H.“. V upřesňujícím vyjádření téhož odboru ze dne 1. února 2017 pak je uvedeno, že v konkrétní lokalitě není podchycen výskyt zvláště chráněných druhů organismů, charakter lokality, způsob a intenzita jejího využití nejsou pro soustředěný, respektive trvalý výskyt takovýchto organismů ani atraktivní. V části upřesňujícího vyjádření, které se věnuje potenciálnímu zásahu do významného krajinného prvku H. rybníka, pak je uvedeno, že navržená výstavba rodinného domu je umístěna na pozemky, „které sice přímo navazují na vodní plochu, avšak plocha pozemků je rozdělena na plochu pro vlastní výstavbu RD a plochu bez zástavby“, která je definována jako 17 m široký pás podél vlastní břehové partie, s ponecháním v přírodním stavu, volně průchozí, přičemž návrhy rodinného domu a souvisejících objektů toto členění respektují. OŽP magistrátu výslovně konstatoval, že záměrem nejsou dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny.*

[12] Ve spise je dále založeno interní sdělení OŽPZ, že na pozemcích p. č. X, X (na němž má být postaven rodinný dům v projednávaném případě) a X k. ú. H. není dle dostupných podkladů evidován výskyt zvláště chráněných druhů živočichů. Dle nálezové databáze Agentury ochrany přírody a krajiny (NDOP) je výskyt zvláště chráněných druhů živočichů evidován pouze na sousedních pozemcích p. č. X a X. Jedná se zejména o obojživelníky a vodní ptáky vázané na vodní prostředí H. rybníka.

[13] Na základě uvedených skutečností Nejvyšší správní soud přisvědčuje krajskému soudu, že v dané věci existuje možnost, že výstavbou rodinného domu budou dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny (která zahrnuje i péči o volně žijící živočichy – viz § 2 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny). Z podkladů založených ve správním spise totiž vyplývá, že stavba má být realizována na pozemku bezprostředně navazujícím na

pokračování

vodní plochu rybníka (viz upřesňující vyjádření OŽP magistrátu), v němž či u něhož žije řada zvláště chráněných druhů obojživelníků a ptáků. Nejvyšší správní soud z veřejně přístupných údajů katastru nemovitostí (nahlizenidokn.cuzk.cz) ověřil, že pozemky, na nichž byl výskyt zvláště chráněných živočichů zjištěn, jsou evidovány jako vodní plochy. V tomto směru je podstatné, že ačkoli jsou zjištěné druhy živočichů vázány na vodní prostředí rybníka, ani v jednom případě nejde o druhy žijící výlučně ve vodě – naopak lze důvodně předpokládat, že se nezanedbatelnou část svého života budou zdržovat na břehu či v jeho blízkosti. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že OŽP magistrátu ve svém vyjádření konstatoval, že pozemek, na který byla stavba umístěna, není pro tyto živočichy atraktivní, to však neznamená, že se na něm nikdy nezdržují či že by výstavba rodinného domu nemohla vůbec nijak zasáhnout do prostředí, v němž žijí.

[14] Z těchto důvodů je třeba uzavřít, že v řízení o umístění a povolení stavby rodinného domu na pozemku přímo navazujícím na vodní plochu H. rybníka, v jehož prostředí žijí zvláště chráněné obojživelníci a ptáci, mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny, a žalobce, který je občanským sdružením, jehož hlavním posláním je ochrana těchto zájmů, tudíž má právo být účastníkem tohoto řízení.

[15] Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že uvedené v žádném případě neznamená, že by v tomto případě zájmy ochrany přírody a krajiny nutně musely být dotčeny, či že by snad dokonce měly umístění a povolení stavby zabránit. Tuto otázku bude třeba teprve zodpovědět. V této fázi však nelze tuto možnost vyloučit, a proto je třeba žalobci umožnit účastnit se řízení a přispět k řádnému zjištění všech okolností, které mohou mít pro řádné posouzení věci význam.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud tedy neshledal kasační stížnost důvodnou, pročez ji v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. zamítl. Rozhodl tak bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[17] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce měl ve věci plný úspěch, avšak žádné náklady mu v souvislosti s řízením o kasační stížnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. listopadu 2020

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu